

ONNODIGE DISCUSSIES OVER RENDEMENT VERTRAGEN ESG-BELEID

Door René Bogaarts

De paneldiscussie toont hoe ESG-beleid van pensioenfondsen evolueert. Deelnemers krijgen steeds meer begrip voor duurzaam beleggen, maar besturen zien nog te veel beren op de weg. Pensioenfondsen zouden een vuist kunnen maken. 'Aan de slag, wat DNB ook zegt!'

'Pensioenfondsen zouden al hun bestuurders naar dit soort bijeenkomsten moeten sturen.' Dat zei Anne Gram in de paneldiscussie aan het einde van de educatieve bijeenkomst over EGS en Impact Investing die op 30 oktober werd georganiseerd door Financial Investor. Gram, Toezichthouder en Beleggingscommissielid bij diverse pensioenfondsen, vertolkte daarmee het gevoel dat onder de meeste aanwezigen leeft.

Aan het einde van een dag vol boeiende sprekers, nieuwe onderzoeksresultaten en geanimeerde breakout-sessies vroeg dagvoorzitter Roland van den Brink, al dertig jaar werkzaam voor pensioenfondsen, de drie leden van het laatste panel hoe zij de dag ervaren hadden. Marcel Andringa, Uitvoerend Bestuurder Vermogensbeheer van Pensioenfonds PME, beet het spits af. 'Het valt me vooral op dat er zoveel mensen op zoveel niveaus mee bezig zijn.

Veel verhalen lijken op elkaar, maar de kleine verschillen zijn positief omdat het betekent dat er niet één oplossing is. Aan de andere kant toont het dat we pas halverwege zijn, of misschien zelfs pas op een kwart, van waar we moeten uitkomen.'

Nancy Westerlaken, afdelingshoofd Innovatie Centrum Bouw van TNO en bestuurslid van het TNO-pensioenfonds, was het opgevallen dat steeds meer zaken rond ESG-beleggen meetbaar geworden zijn. 'Ik heb een achtergrond in de bouwfysica. Daar maak je allerlei sommetjes die onderaan de streep kloppen. Toen ik in het bestuur van het pensioenfonds kwam, wilde ik dat ook gaan doen, maar ik kreeg te horen dat zo iets niet zomaar kan. Vandaag heb ik echter gezien dat er steeds meer informatie beschikbaar komt die ons gaat helpen om duurzaam beleggen wél meetbaar te maken. Nu de einddoelen duidelijker worden, kunnen we bovendien beleidsmatig plannen maken.'

Gram, die onder meer betrokken is bij PFZW, PF DNB en SPHuisartsen, verwees naar de gepresenteerde onderzoeken die aantonen dat duurzaam beleggen niet ten koste hoeft te gaan van het rendement. 'Discussies daarover aan de bestuurstafels

Foto's: Ruben Eshuis Fotografie

V.l.n.r.: Marcel Andringa, Nancy Westerlaken en Anne Gram

verhinderen te vaak dat we de volgende stap zetten. Daarom alleen al zou iedereen verplicht naar een seminar als dit moeten komen. We moeten onze verantwoordelijkheid nemen; niet alleen maatschappelijk, maar ook naar deelnemers toe. Bestuurders zien te vaak beren op de weg, maar de overheid doet al mee, gemeenten doen mee, alleen DNB doet nog moeilijk. Ik zou zeggen: 'Ga aan de slag, wat DNB ook zegt! Met geld kun je heel veel bereiken. Je hoeft niet te wachten op de overheid.'

Volgens dagvoorzitter Van den Brink staan er veel onderwerpen op de agenda van besturen. Hoe zorgen de panelleden dat maatschappelijk verantwoord beleggen voldoende aandacht krijgt?

'We hebben de afgelopen jaren veel gedaan om MVB over het voetlicht te krijgen. Niet alleen in een bestuurssetting, maar ook tijdens studiedagen', antwoordde Andringa. 'We praten regelmatig een ochtend of een middag extern over het onderwerp en laten deskundigen langskomen om hun verhaal te vertellen. Als je de tijd neemt en er mensen bij betrekt die wat meer op afstand zitten, zo is mijn ervaring, heb je na afloop van zo'n bijeenkomst het besluit al bijna genomen.'

'Het helpt enorm dat we onze deelnemers sinds enkele jaren via enquêtes en focusgroepen bevragen. Er blijkt een enorme verschuiving te hebben plaatsgevonden. Tweeënhalf jaar geleden zagen we een mix van mensen die het wel goed vonden dat we maatschappelijk verantwoord wilden beleggen, als het maar niet ten koste ging van het rendement, terwijl er veel mensen waren die zeiden: 'Doe maar niet, want ik wil verzekerd zijn van een goed pensioen!' Nu zeggen deelnemers dat ze het ongelooflijk belangrijk vinden dat wij aandacht schenken aan MVB. Een deel vindt zelfs dat het geld mag kosten. Ook de oudere groep van gepensioneerden dacht er zo over.'

Toen Van den Brink opmerkte dat de rekenvoorschriften van DNB niets over duurzaamheid zeggen, antwoordde Westerlaken dat het Pensioenfonds van TNO in zijn mission statement heeft staan dat de pensioenregeling op maatschappelijk verantwoorde manier wordt uitgevoerd. 'Daar vinden wij de borging voor duurzaamheid. Trouwens, ook binnen de grenzen van risico en rendement kun je stappen maken. Dat hebben we laten zien.'

Net als PME heeft het Pensioenfonds van TNO volgens Westerlaken onderzocht hoe de deelnemers over duurzaamheid denken. 'Tijdens roadshows in alle TNO-vestigingen vroegen we of we duurzaam moesten beleggen en of dat eventueel ten koste van het rendement mocht gaan. Dan blijkt dat ze het belangrijk vinden. Niet iedereen vindt dat het ten koste van het rendement mag gaan en ik weet ook niet of wij zo ver willen gaan, maar er ontstaat wel steeds meer draagvlak voor. Iemand zei: 'Ik wil een goed pensioen, maar ik wil ook kunnen genieten van een mooie wereld.' Dat is voor ons een mooie driver.'

Westerlaken vertelde dat TNO onlangs zijn organisatie heeft aangepast. 'We hadden een commissie voor duurzaamheid, waar ik ook in zit, die onder de beleggingsadviescommissie hing. Dat werkte niet goed, omdat we elkaar vaak aan zaten te kijken met de vraag 'Wat vind jij?' Tegenwoordig kan die commissie het bestuur zelf direct activeren.'

Van de in Denemarken geboren Gram wilde Van den Brink ten slotte weten of 'wij met onze Hollandse Koopmansgeest' niet ons voordeel zouden kunnen doen met MVB én met het feit dat er op de wereld de komende jaren twee miljard mensen bij komen. Toen hij opmerkte dat Gram geen Nederlandse is, vroeg zij hem tot hilariteit van de zaal eerst of het soms om een inburgeringscursus ging. 'Maar ik ben het eens met je stelling. We kijken veel te beperkt naar al die ontwikkelingen. Kijk bijvoorbeeld niet alleen naar wat je wilt uitsluiten, maar ook wat je wilt insluiten, waar je een positieve impact kunt hebben. Rendement blijft relevant, maar ik vind de vraag aan deelnemers of het geld mag kosten verkeerd, omdat je ze daarmee op het verkeerde been zet.'

Gram adviseert de bestuurders van de pensioenfonds waarbij ze betrokken is altijd om de deelnemers te raadplegen. 'Bij het Pensioenfonds voor Huisartsen is expliciet gezegd dat de deelnemers aandacht willen voor duurzaamheid, maar ook bij Akzo is dat expliciet genoemd, met name door de jongeren. Duurzaamheid blijkt een generatie-issue.'

Op Van den Brinks verzoek om een laatste opmerking zei Gram: 'Het is één minuut voor twaalf, één seconde voor twaalf misschien. Bestuurders moeten inzicht krijgen in de klimaatrisico's. Daarom zeg ik: 'Maak er tijd voor!' Andringa: 'We hebben vandaag gezien dat er heel veel issues zijn. Mijn advies is om er een paar uit te kiezen en daar stappen in te zetten. Als je eenmaal met duurzaam beleggen begint, komt de rest vanzelf.' Westerlaken sloot af met de opmerking dat Nederland van het gas af moet, maar dat hier het gas óp moet. «